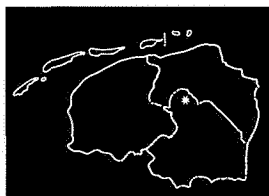

In vogelvlucht

Eelderdiep

Leo Stockmann, foto Paul Paris

In het meest noordelijke deel van Drenthe en ten zuidwesten van de stad Groningen kronkelt het Eelderdiep zich met fraaie meanders in de uitgestrekte polder Peizer- en Eeldermeden, die zich op de voorgrond van de foto bevindt. De oorsprong van het diep ligt ten oosten van Donderen, in het vroeger uitgestrekte natte Hooge Veen. Als een van de vele waterloopjes zocht het zijn weg van het hooggelegen Drentse plateau naar een lager gelegen deel daarbuiten, onderweg gevoed door meerdere, meestal kleinere watertjes. Van het Hooge Veen bij Donderen bestaat nog een klein stukje dat tot reservaat is verklaard.

De Peizer- en Eeldermeden in de Eelderwolderpolder maken deel uit van het laagveengebied aan de noordrand van het Drentse plateau. Maden zijn laaggelegen groenlanden langs riviertjes, waar vanouds hooi werd gewonnen. Het sinds de ijstijden van het Drentse plateau stromende water heeft bijgedragen aan de vorming van uitgestrekte laagveenmoerassen. Pioniers ontginden het land en brachten het als grasland in cultuur. In de jaren zestig is een poging gewaagd het gebied middels een ruilverkaveling te laten worden tot een gebied met betere productie omstandigheden. Enkele stukjes 'onland' werden gespaard en zijn toe-

bedeeld aan Staatsbosbeheer. (links onder op de foto).

Sporen van de oudste bewoning zijn nog aanwezig in dit gebied in de vorm van veenterpen, overblijfselen uit de middeleeuwen. Op de lage terpen woonden waarschijnlijk herders die in de voorzomer jongvee inschaarden. Het vee werd dan in de nazomer afgevoerd voor de slacht.

Ten oosten van het Eelderdiep loopt het Omgelegde Eelderdiep, geflankeerd door de Madijk, als een kaarsrechte lijn door het landschap. Dit kanaal is in 1928 gereed gekomen en was bedoeld om het madengebied een betere afwatering te geven. De Madijk is de oudste verbindingsweg tussen Paterswolde en Groningen. Het is voor het grootste gedeelte nog een zandpad, een deel is verhard en bestemd als fietspad.

Tussen het Omgelegde Eelderdiep en de Piccardthofplas (links boven) ligt de Ter Borchlaan, een door bomen gemarkeerd weggetje dat Eelderwolde met de Piccardthof, een volkstuinencomplex in Groningen, verbindt. Het kleine zandmeertje, de Piccardthofplas, is in de jaren zestig enorm vergroot door zandwinning. De ecologische waarde is groot en het vormt een schakel in de Ecologische Hoofd-

structuur tussen het Zuidlaardermeer, Paterswoldse meer, Hoornse meer en Leekstermeer. Nadat de dreiging van tarrastort van de suikerfabrieken voorbij was, staat het gebied nu aangewezen als ideale woonlocatie in het structuurplan van Groningen.

De Hoornse plas en Hoornse meer (geheel boven) zijn in de jaren zeventig uitgegraven als verlengstuk van het Paterswoldse meer en zijn bedoeld voor de opvang van het massatoerisme uit de stad. Ook het Paterswoldse meer heeft hoofdzakelijk een recreatieve bestemming. Toch is het merengebied niet zonder natuurwaarde.

Vele vogelsoorten vinden daar een goed onderkomen. Onderzoek in de jaren tachtig wees uit dat het polderlandschap op de foto nog rijk is aan plantensoorten, waarvan meerdere soorten zeldzaam zijn.

Ook de weidevogels komen er in grote getale voor. Natuurmonumenten koopt de laatste jaren regelmatig percelen grond op. Eigenlijk verdient het gehele veenweidegebied met zijn zandruggen en een grote weidsheid een beschermde status. Een gebied, op een steenworp afstand van de stad Groningen, waar men in redelijke rust van het landschap en de natuur kan genieten. Nb